

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 octombrie 2015

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte: Petru Ursache
Judecători: Vladimir Timofti, Constantin Alerguș
examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpata Dilion Lidia și avocatul Bodean Ina în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2015, în cauza penală în privința lui

***Dilion Lidia Gheorghe**, născută la 31 octombrie 1955, originară din or. Ungheni, Dănuțeni, fără viză de domiciliu.*

Termenul de examinare al cauzei:

- 1. 04.07.2014 – 29.12.2014 (prima instanță);*
- 2. 05.03.2015 – 15.05.2015 (instanța de apel);*
- 3. 20.07.2015 – 28.10.2015 (instanța de recurs)*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 decembrie 2014, ***Dilion Lidia Gheorghe*** a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru femeii, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în instituții legate de gestionarea bunurilor pe un termen de 5 (cinci) ani.

Prin aceeași sentință a fost admisă integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Reșetneac Iuri, fiind dispusă încasarea din contul inculpatei în beneficiului părții vătămate a prejudiciului material în sumă de 8400 (opt mii patru sute) euro, conform cursului oficial în valuta națională la momentul executării sentinței.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Dilion Lidia, la data de 05 februarie 2013, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu o persoană nestabilă de organul de urmărire penală, care s-a prezentat cu numele „Ivan”, prin participație simplă, prin abuz de încredere sau înșelăciune, sub pretextul vânzării apartamentului nr. 11 D, amplasat pe str. Calea Ieșilor 16/2, mun. Chișinău, care aparține cu drept de proprietate cet. Cosianciuc Svetlana, a primit de la Reșetneac Iuri, suma de 8400 euro, care potrivit ratelor oficiale de schimb stabilite de către Banca Națională a Moldovei, constituie echivalentul sumei de 137 124,12 lei.

Astfel, Dilion Lidia, acționând prin intenție directă, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, în baza procurii nr. 486, autenticată la data de 04 februarie 2013 de către notarul public Volimbovscaia Zinaida și reprezentând-o pe Cosianciuc Svetlana, a înstrăinat lui Iuri Reșetneac apartamentul nr. 11 D, amplasat pe str. C. Ieșilor 16/2, mun. Chișinău, încheind astfel contractul de vânzare - cumpărare din 05 februarie 2013, cu nr. de înregistrare 1398, autenticat de către notarul public Viorica Nagacevschi, tăinuind faptul că, încă la 31 octombrie 2003, prin hotărârea judecătoreiei Buiucani, mun. Chișinău, emisă pe marginea dosarului cu nr. 2-2283/03, cet. Cosianciuc Svetlana a fost declarată incapabilă, asupra sa fiind instituită tutela, în apartamentul menționat rămânând să locuiască fiul acesteia Cosianciuc Artur.

Prin urmare, Dilion Lidia a însușit suma de bani de 137 124,12 lei, dispărând într-o direcție necunoscută, iar Iuri Reșetneac nu a mai putut intra în posesia imobilului vizat, astfel fiindu-i cauzate prejudicii materiale în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocat în numele inculpatei, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal în privința inculpatei să fie încetat, iar acțiunea civilă înaintată să fie respinsă.

În motivarea cerințelor sale avocatul a invocat următoarele:

- vinovăția inculpatei nu a fost confirmată în cadrul cercetărilor judecătorești;
- inculpata nu a însușit de la partea vătămată suma de bani indicată în învinuire, deoarece acționa în numele altei persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, care a impus-o la aceste acțiuni prin amenințări, maltratări și violență psihică;
- fapta inculpatei se încadrează în norma prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal și a fost comisă ca rezultat al constrângerii fizice sau psihice;
- acțiunea civilă a fost admisă neîntemeiat atît timp cît partea vătămată este proprietarul imobilului aflat în litigiu.

3.1. Sentința a fost atacată cu apel și de către inculpată, care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

În motivarea cerințelor sale apelanta a indicat următoarele:

- a solicitat avocatului său să asigure prezența a cinci martori pentru a fi audiați în ședința de judecată, fapt care nu a fost realizat de avocată;
- după oferirea ultimului cuvînt a avut un atac de cord și nu a avut posibilitatea să se prezinte în următoarea ședință de judecată, fiind internată în spital. A expediat un demers privind amînarea ședinței pentru a încheia contract cu un alt avocat, însă sentința a fost pronunțată în lipsa ei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2015, care a fost pronunțată integral la 15 iunie 2015, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, fiind menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concorda cu circumstanțele stabilite și probele administrate în faza de urmărire penală, relevate în cuprinsul sentinței.

Sentința cuprindea elementele definitorii condamnării, prevăzute de articolul 394 alin. (1) și (2) Cod procedură penală.

Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, erau admisibile conform prevederilor articolului 95 Cod de procedură penală și au fost apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Astfel, au fost considerate pertinente, concludente, utile și veridice probele administrate în faza de urmărire penală și puse la baza condamnării inculpatei după cum urmează: declarațiile părții vătămate Reșetneac Iuri, prezentate la umărirea penală, conform cărora la data și circumstanțele expuse inculpata Dilion Lidia a primit suma de 8400 euro; declarațiile martorului Volimbovscaia Zinaida, prezentate la umărirea penală, care a indicat circumstanțele de autentificare a procurii pe numele cet. Dilion Lidia; declarațiile martorului Nagacevschii Viorica, prezentate la umărirea penală, care a indicat circumstanțele de autentificare din 05 februarie 2013 a contractului de vânzare-cumpărare, cu nr. 1398, care se referea la apartamentul nr. 11 d, situat în mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 16/2; procesul - verbal de ridicare din data 22.02.2013 prin care de la partea vătămată au fost ridicate copiile contractului de vânzare-cumpărare din 05.02.2013; informația de pe site-ul „MAKLER” cu privire la vânzarea apartamentului cu balcon din 23.01.2013, cu nr. de telefon „060820948”, cu text în limba rusă și procura nr. 486 din 04.02.2013; procesul-verbal de ridicare din data de 23.03.2013, prin care de la Slobodeniuc Liudmila au fost ridicate patru plicuri, foi scrise manual, contract nr. 40201064864 din 11.03.2004 și contract nr. 205125 din 21.08.2004; procesul - verbal de examinare a obiectelor ridicate, prin care au fost examinate actele nominalizate supra; ordonanțele de recunoaștere a actelor examinate în calitate de mijloace materiale de probă și anexarea lor la cauza penală; hotărârea Judecătoriei Buiucani din 31.10.2003, prin care instanța a declarat-o incapabilă pe Cosianciuc Svetlana Alexandru, la fel și necesitatea instituirii tutelei asupra ei; certificatul nr. 571 din 16.11.2010, prin care Comisia Medicală Consultativă a apreciat că Cosianciuc Svetlana necesită de a fi tutelată; scrisoarea nr. 166 din 30.07.2013, potrivit căreia, „Spitalul Republican de Psihiatrie” din s. Vîhvatînța r-nul Rîbnița, Autoproclamata Republică Nistreenă, confirmă aflarea cet. Cosianciuc Svetlana la lecuire silită, în legătură cu imposibilitatea plecării desinestătătoare din spital, în temeiul încheierii Judecătoriei r-lui Slobozia din 01.11.2010.

Bazându-se pe cele expuse supra, instanța de apel a apreciat că nu exista temei pentru a da o nouă apreciere probelor, aceasta fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Față de lucrul judecat de primă instanță, instanța de apel a constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatei.

S-a indicat că potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impunea o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Astfel, s-a indicat că în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei).

Prin urmare, s-a considerat corectă concluzia primei instanțe privind starea de fapt constatată și privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpată și semnele componentei de infracțiune incriminate acesteia în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

În consecință, instanța de apel a respins argumentele apelanților, în sensul cerințelor de achitare, apreciindu-le ca neîntemeiate, deoarece ele erau combătute prin probele prezentate de procuror în sprijinul învinuirii, administrate în cadrul cercetărilor judecătorești.

Versiunea inculpatei precum că n-a avut intenția să însușească suma de 8400 euro și că a transmis suma respectivă lui Lepadatu Tatiana a fost apreciată critic, ca fiind o metodă de apărare pentru evitarea răspunderii penale, apreciindu-se că afirmațiile ei erau declarative și nu aveau suport probatoriu, fiind combătute de probatoriul administrat, în mod special, prin declarațiile părții vătămate, Reșetneac Iuri, din care rezulta că, în biroul notarului, banii în sumă de 8400 euro, i-a înmînat personal inculpatei, în contul cumpărării apartamentului și nu a observat nimic suspect în comportamentul acesteia.

Astfel, s-a indicat că susținerea că inculpata nu este vinovată de săvârșirea infracțiunii imputate nu echivala cu achitarea acesteia, de vreme ce probele relevate în cuprinsul sentinței, verificate în ședința instanței de apel, probau săvârșirea infracțiunii respective de către inculpată.

Instanța de apel a mai apreciat că intenția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate se dovedea prin circumstanțele stabilite în cauză și anume: situația financiară extrem de neprielnică a inculpatei, încheierea tranzacției în numele unei persoane, declarate incapabilă, de care s-a folosit inculpata pentru a-și atinge scopul cupidant. Inculpata, prin comportamentul incorect, bazat pe înșelăciune și abuz de încredere, a exercitat o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei, deposedînd-o de bani, în proporții deosebit de mari. Astfel, ea a prezentat vădit fals realitatea, a exploatat conștient raporturile de încredere care s-au stabilit între ea și victimă, a ascuns faptele și împrejurările reale ale cazului, a căror necunoaștere au determinat eroarea victimei privind legalitatea transmiterii banilor către ea, care după primirea banilor s-a ascuns.

S-a indicat că în atare situație, nu existau raporturi juridice civile, după cum susținea inculpata, acțiunile ei fiind plasate sub incidența legii penale.

Cu privire la pedeapsa stabilită inculpatei, s-a indicat că prima instanță motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevînd în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, personalitatea inculpatei, gravitatea infracțiunii săvârșite și, în așa mod, corect s-a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se va asigura prin stabilirea pedepsei închisorii și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în instituții legate de gestionarea bunurilor.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocat în numele inculpatei, care a fost depus (prin poștă) la 11 iulie 2015 și care, invocînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. pct. 6) și 11) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale avocatul invocă următoarele:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile părții apărării (fără a fi indicate concret acestea);

- inculpata nu a însușit de la partea vătămată suma de bani indicată în învinuire, deoarece acționa în numele altei persoane neidentificate de către organul de urmărire penală;

- prin încheiere protocolară instanța de apel a respins fără nici o motivare cererea de audiere a martorilor Stolear Natalia, Prodan Eudochia, Dilion Mihail, care ar fi putut confirma faptul constrângerii fizice și psihice a inculpatei de către persoanele nestabilite de către organul de urmărire penală prin ținerea cu forța, maltratarea și supunerea la rele tratamente a inculpatei în sat. Novîie Pogrebî, r-nul Dubăsari, regiunea transnistreană;

- instanța de apel și-a întemeiat soluția inclusiv pe probe care nu au fost verificate în cadrul cercetărilor judecătorești (hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 31.10.2003; certificatul nr. 571 din 16.11.2010; procesul-verbal de ridicare din 23.03.2013; ordonanța de recunoaștere a actelor examinate în calitate de mijloace materiale de probă și anexarea lor la cauza penală);

- toate probele administrate nu au primit o apreciere la justa lor valoare, concluziile instanței de apel fiind formale și nefondate.

6.1. Decizia instanței de apel mai este atacată cu recurs de către inculpată, care a fost depus (prin poștă) la 29 iunie 2015 și care solicită casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare în privința sa, deoarece fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale inculpata invocă următoarele:

- tranzacția încheiată cu partea vătămată a fost efectuată la inițiativă altor persoane, care au răpit-o și au impus-o la semnarea actelor de vânzare-cumpărare, amenințînd-o cu aplicarea violenței fizice în caz de refuz de a îndeplini indicațiile lor;

- procurorul a omis să investigheze circumstanțele cauzei multilateral, obiectiv și sub toate aspectele.

6.2. Pe cauză este depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor din motiv că recurenții solicită reaprecierea probelor, iar un asemenea temei nu se regăsește în prevederile art. 427 Cod de procedură penală.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs verifică legalitatea hotărîrilor atacate în limitele motivelor invocate de recurent.

Avocatul inculpatei a invocat în recursul ordinar temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția și de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală - există o cauză de înlăturare a răspunderii penale.*

Totodată, Colegiul penal constată că în textul recursului declarat, avocatul invocă doar primul și ultimul temei de recurs stipulat în pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

Astfel, la argumetul recurentului privind nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apel, Colegiul penal remarcă că în recurs doar se indică asupra faptului că instanța de apel a omis să se pronunțe asupra alegațiilor expuse în apeluri, însă fără a se indica asupra căror din ele concret ultima a omis să facă acest lucru, pe cînd din

materialele cauzei rezultă că argumentele în cauză sunt declarative. Aceasta din motiv că instanța de apel a indicat direct prin care probe pertinente, concludente și utile a fost demonstrată vinovăția inculpatei în fapta incriminată și corect a concluzionat asupra netemeinicii argumentelor apelanților privind nevinovăția inculpatei, deoarece acestea au fost combătute prin probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești, fapt care determină și netemeinicia argumentelor expuse în recursul inculpatei.

La fel, în recursul avocatului s-a invocat admiterea de către instanța de apel a unei erori grave de fapt care a afectat soluția instanței, prin faptul respingerii cererii de audiere a unor martori ai apărării.

În acest aspect Colegiul penal menționează că, din materialele cauzei rezultă că în cadrul finisării cercetărilor judecătorești în instanța de fond, fiind întrebați despre faptul dacă doresc să prezinte careva probe suplimentare și dacă consideră posibilă finisarea cercetării judecătorești în baza probelor cercetate, nici inculpata, nici avocatul său, nu au solicitat prezentarea cărorva probe suplimentare, inclusiv cea cu martori, care, după cum invocă recurenții puteau indica la circumstanțe privind constrângerea inculpatei la comiterea infracțiunii și au considerat posibilă finisarea cercetării judecătorești.

Totodată, cererile privind audierea martorilor apărării au fost invocate abia în faza apelului, nefiind indicat motivul pentru care audierea acestora nu a fost solicitată anterior. În același context, Colegiul penal remarcă că din sensul normelor prevăzute la art. art. 331; 351 alin. (2) pct. 4); 362 alin. (2) și 364 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că sarcina prezentării probelor propuse de către părți le revine acestora. Dacă una din părți este în imposibilitate de a asigura prezența vreunei persoane ea poate solicita, prin cerere, citarea acestor persoane de către instanța de judecată.

În atare situație, din materialele cauzei nu rezulta că martorii solicitați au fost prezentați în ședința instanței de apel de către partea apărării și nici nu s-a indicat vreun motiv de imposibilitate a prezentării acestora de către partea apărării, pentru a fi necesară intervenția instanței de apel în acest sens.

Luând în considerație atât faptul înaintării inexplicabile a cererii de audiere a martorilor doar în faza apelului, precum și lipsa prezentării acestora personal de către partea apărării, Colegiul penal consideră corectă soluția instanței de apel de respingere a cererii menționate, deoarece concludența și utilitatea acestor probe nu rezulta din cererea înaintată, pe când, în raport cu necesitatea respectării termenului rezonabil de judecare al cauzei, era imprevizibilă situația privind termenul în care martorii solicitați puteau să se prezinte pentru a depune declarații, luând în considerație inclusiv și faptul că locuiesc în localități în care nu ar putea fi asigurată citarea acestora.

Cu referire la argumentele expuse în recursul avocatului privind omiterea cercetării unor probe, Colegiul penal remarcă că acestea au fost cercetate în instanța de fond, iar omisiunea cercetării acestora nu are ca consecință schimbarea soluției adoptate de către instanța de apel, odată ce volumul probelor cercetate nemijlocit de către ultima permite de a concluziona despre vinovăția inculpatei în fapta incriminată.

Având la bază cele expuse anterior, Colegiul penal mai reține și netemeinicia invocării erorii de drept prevăzute de pct. 11) al art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, odată ce în cauză nu a fost stabilită existența unor cauze de înlăturare a răspunderii penale a inculpatei, iar toate argumentele sale despre nevinovăție au fost combătute prin probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești.

În consecință, Colegiul penal conchide că decizia instanței de apel nu este afectată de erori de drept prevăzute de pct. pct. 6), 11) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, motiv pentru care recursurile declarate de inculpată și avocatul său se vor declara inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de inculpata Dilion Lidia și avocatul Bodean Ina împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2015, în cauza penală în privința lui *Dilion Lidia Gheorghe*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 noiembrie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș